

LEHMO 2006

Ristisaaren kausi on vaihtunut Perloksen kaudeksi. Asutus leviää sekä pohjoiseen että etelään. Myös peltoalueita kaavoitetaan rakennusmaaksi. Kajaanintien eritasoliittymä muuttaa liikennevirtoja, vanha Kruununtiekin vilkastuu huomattavasti.

1 Hiljaa virtaa Pielisjoki. Kesällä on satunnaista laivaliikennettä Joensuusta Kolille. Hinaaja vetää puuta lauttoina alamäkeen. Talvisin joen jää on niin heikkoa, että yli ei turvallisesti pääse. Ukot kertovat tarinoita Ristisaaresta, onpa siitä kirjoitettu kirjakin. Nimi Niputtaja vakiintuu yleiseen käyttöön. Monikaan ei tosin enää tiedä, mitä se tarkoittaa.

2 Kontiolahden kunnan asukasluku kasvaa huimasti pääosin Lehmon vetovoiman takia. Kylmäojan kangas (2a) alkaa olla täynnä, joen varsia rakennetaan kiivaasti. Uudisrakentamisen painopiste alkaa siirtyä jälleen sinne, mistä 320 vuotta sitten aloitettiin - siis Lehmon pelloille, Kaisalan maille. Kylän ensimmäiset kerrostalot rakennetaan kylän keskustaan (2b).

3 Huotarilan (3a), Peltolan ja Laurilan talot viljelevät maata edelleen aktiivisesti. Muutoin peltoala vähenee koko ajan. Mutta hevosten lukumäärä sekä puutarhakasvien viljely lisääntyvät. Heramon tila (3b) on nukahnut täysin, ja siitä on tullut melkoinen kummitustalo.

4 Kyllä luonto näyttää korjaavan arvet. Tämä alue (4a) oli 60 vuotta sitten laaja paloaukea. Nyt se on aivan samankaltaista männikköä kuin muukin Jaamankangas. Ja Utranharjun raiskio (4b) 1970-luvulta on nyt mainiota suunnistusmaastoa. Fin5-suunnistusviikon kilpailijat etsivät rasteja tiheässä kuusimetsässä heinäkuussa 2006.

5 Lehmon eritasoliittymä rakennettiin vuonna 2000. Sen valmistuttua alkoi taajama laajentua Kajaanintien länsipuolellekin. Miltähän seutu näyttäisi, jos liittymä olisikin tehty etelämmäksi entisen huoltoaseman kohdalle, kuten aluksi kaavailtiin.

6 Kylä kasvaa niin voimakkaasti, että palvelut eivät tahdo pysyä kyydissä mukana. Kylmäojan koulua levennettiin ja pidennettiin kunnes se paloi poroksi 2004. Tehtiin upouusi koulu, joka heti on ahdas (6a). Lehmon koulun (6b) seuraava laajennus tehdään 2007. Väliilampien alueelle on tehty vedenottamo 6c. Uutisissa puhutaan kuntauudistuksesta. Mahdetaankohan Lehmo liittää takaisin emäpitäjänsä, Liperiin ?

7 Lehmon kaupasta, K-Lehdokista, tuli yhtäkkiä S-Market Lehmo (7a). Sille ei tunnu löytyvän kilpailijoita. Aina silloin tällöin jokin kioski yrittää vuoden, pari ilman menestystä. Poikkeuksen tästä säännöstä tekee Hiksun kioski (7b).

8 Lehmon yritystoiminnan lippulaiva on Perlos (8a), jonka merkitys nyky-Lehmolle on lähes sama kuin Ristisaaren merkitys sata vuotta sitten. Mutta on myös mm. Alsiva ja Aillos (8b). Pienyrityksiä on kymmeniä, niistä eräs kartoitusalalan yritys toimii täällä Ukonharjun kupeella (8c). Entisestä huoltoasemasta on tullut leipomo (8d).

9 Maankäyttömuodot ovat muuttuneet huimasti vaikkapa vuoteen 1957 verrattuna: tästä alueesta on vuonna 2006 peltoa 120 ha, pihamaata 225 ha, päällystettyä asfaltti- tai sorakenttää 28 ha sekä tiealuetta 30 ha. Tämän kartan alueella on nyt yhteensä 57 km päällystettyä tietä tai katua.

10 Salpalinjan arvo huomataan jälleen. Nyt suunnitellaan sen käyttöä matkailutarkoituksiin. Voisiko näille main (10a) rakentaa Vanhan Nurmeksentien varteen levähdyspaikan tämän teeman ympärille ? Toisaalta uusimmat Kaisalan asemakaavat unohtavat täysin Salpalinjaa vanhemmat Lehmon linnoitteet (10b).

11 Urheilussa Lehmon vahvimpia lajeja ovat jalkapallo (Lehmon Pallo, 11a) urheilukeskuksessa, suunnistus (Kalevan Rasti) Utranharjulla 11b ja Väliilammella 11c sekä ampumahiihto (Kontiolahden Urheilijat), jonka puuhaamana on tehty hieno latureitti Joensuusta ampumahiihtostadionin suuntaan (11d).

Lähteet:
Peruskartta 1:20000, 1995
Suunnistuskartta Ristisaari 1:10000, 1997
Suunnistuskartta Lehmo 1:10000, 1998
Suunnistuskartta Kontioranta 1:10000, 2000
Suunnistuskartta Väliilammet 1:10000, 2004
Maastokartoitus 2005, Jussi Silvennoinen